

Eluned Morgan
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Julie Morgan
Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol

Lynne Neagle
Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant

8 Gorffennaf 2022

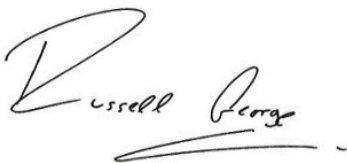
Annwyl Eluned, Julie a Lynne

**Gwaith dilynol ar argymhellion Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon y Bumed Senedd:
Darparu iechyd a gofal cymdeithasol ar yr ystâd carchardai i oedolion**

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon y Bumed Senedd adroddiad ei ymchwiliad i ddarparu iechyd a gofal cymdeithasol ar yr ystâd carchardai i oedolion. Yn ein cyfarfod ar 4 Mai 2022, cytunodd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol presennol i wneud gwaith dilynol ar argymhellion allweddol a wnaed gan ein Pwyllgor blaenorol.

Byddem yn ddiolchgar pe gallech ymateb i'r materion sy'n codi yn yr atodiad erbyn **1 Medi 2022**.

Yn gywir

Russell George AS
Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

Atodiad: Argymhellion a wnaed gan Bwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon y Bumed Senedd fel rhan o'i ymchwiliad i ddarparu iechyd a gofal cymdeithasol ar yr ystâd carchardai i oedolion

Cefndir

Cyhoeddodd y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon ei adroddiad 'Darparu iechyd a gofal cymdeithasol ar yr ystâd carchardai i oedolion yng Nghymru' ym mis Mawrth 2021. Gwnaeth y Pwyllgor 27 o argymhellion, a chafodd pob un ohonynt eu derbyn gan Lywodraeth Cymru, gydag 19 ohonynt yn cael eu derbyn yn llawn, ac 8 ohonynt yn cael eu derbyn mewn egwyddor.

Byddem yn croesawu diweddariad ar y cynnydd a wnaed o ran gweithredu argymhellion y Pwyllgor, fel y nodir isod. Byddem yn ddiolchgar pe gallem gael ymateb erbyn **1 Medi 2022**.

Grŵp Goruchwylio Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai

Yn ei hymateb i lawer o argymhellion y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon, dywedodd Llywodraeth Cymru ei bod yn sefydlu Grŵp Goruchwylio Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai i oruchwylio gwaith a gwella tryloywder mewn perthynas ag iechyd a gofal cymdeithasol mewn carchardai yng Nghymru. Mewn ymateb i **argymhelliad 2**, ymrwymodd Llywodraeth Cymru i gyhoeddi agendâu a chofnodion y Grŵp yn barhaus, gan nodi y byddai'r manylion ar gael ar ei gwefan erbyn diwedd mis Hydref 2021. Hyd yn hyn, nid ydym wedi gallu dod o hyd i'r wybodaeth hon ar wefan Llywodraeth Cymru.

1. A fydddech cystal â darparu linc i'r dudalen berthnasol ar wefan Llywodraeth Cymru lle mae modd dod o hyd i fanylion gwaith Grŵp Goruchwylio Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai, gan gynnwys agendâu a chofnodion ei gyfarfodydd, a gwybodaeth am ei ffrydiau gwaith.
2. Os nad yw'r wybodaeth hon eisoes ar gael ar y wefan, a fydddech cystal â rhoi'r diweddraf am sut mae Llywodraeth Cymru yn gweithio drwy'r Grŵp a chydag ef i roi **argymhelliad 6, 7, 9, 17, 18, 19, 22, 25, a 27** adroddiad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon ar waith.

CEM Parc

Roedd adroddiad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon hefyd yn codi pryderon penodol ynghylch trefniadau yn y carchar preifat, CEM Parc. Mae'r contract 25 mlynedd ar gyfer CEM Parc i fod i ddod i ben ym mis Rhagfyr 2022, ac mae **argymhelliad 3 ac 16** adroddiad y Pwyllgor yn ymwneud â Charchar Parc, gan gynnwys cysondeb y trefniadau arolygu â'r rhai sydd ar waith ar gyfer carchardai'r sector cyhoeddus, a chynnwys sgrinio a diagnosis cynnar ar gyfer dementia yn y fanyleb gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a threfniadau i sicrhau bod pobl sy'n cael diagnosis o ddementia yn cael y gofal a'r cymorth sydd eu hangen arnynt. Derbyniwyd y ddau argymhelliad gan Lywodraeth Cymru.

3. Rhowch ddiweddariad ar weithredu **argymhellion 3 ac 16**. Dylai'r diweddariad gynnwys gwybodaeth am y camau sydd wedi'u cymryd, unrhyw gamau gweithredu arfaethedig, a, lle bo'n briodol, manylion adnoddau cysylltiedig, amserlenni cynlluniedig, a sut mae effaith a chanlyniadau camau gweithredu a gwariant wedi cael eu gwerthuso a'u mesur (neu sut bydd hyn yn digwydd).
4. Rhowch ddiweddariad hefyd ar waith Bwrdd Terfynu Contract Parc, gan gynnwys a oes gennych unrhyw bryderon ynghylch a fydd trefniadau addas yn eu lle erbyn i'r contract presennol ddod i ben ym mis Rhagfyr 2022.

Yr Ombwdsmon Carchardai a'r Gwasanaeth Prawf

Mae **argymhellion 4 a 5**, a dderbyniwyd mewn egwyddor gan Lywodraeth Cymru, yn galw ar Lywodraeth Cymru i wneud y canlynol:

- Defnyddio'r cyfrwng deddfwriaethol addas cyntaf i gyflwyno gwelliannau i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 i gynnwys yr Ombwdsmon Carchardai a Phrofiannaeth yn y rhestr o gyrff y gall Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru gydweithredu â nhw mewn ymchwiliad.
- Cyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU i ymestyn rôl yr Ombwdsmon Carchardai a Phrofiannaeth i'w alluogi i gwestiynu barn broffesiynol a chlinigol wrth arfer ei swyddogaeth o ymchwilio i gwynion am wasanaethau iechyd mewn carchardai preifat yng Nghymru.

Fe wnaethoch chi ymrwmo i drafod y materion hyn ymhellach gyda Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a'r Ombwdsmon Carchardai a Phrofiannaeth.

5. Rhowch ddiweddariad ar eich trafodaethau mewn perthynas ag **argymhellion 4 a 5**.

Defnyddio systemau TGCh i helpu i rannu gwybodaeth

Roedd **argymhelliad 7**, a dderbyniwyd mewn egwyddor, yn gofyn am fwy o fanylion am sut y bydd yn gweithio gyda phartneriaid i hyrwyddo gwell cyfathrebu rhwng gwasanaethau cyfiawnder a gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ar ddyddiadau rhyddhau a chynlluniau rhyddhau carcharorion, gan gynnwys pa rolau y gallai'r PHSCOG ac Iechyd a Gofal Digidol Cymru ei chwarae yn y gwaith hwn. Yn yr ymateb, fe wnaethoch chi ddweud y byddai Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag Iechyd a Gofal Digidol Cymru i "archwilio dewisiadau ar gyfer defnyddio systemau TG i wella'r broses o rannu gwybodaeth yn y cyswllt hwn".

6. Rhowch ddiweddariad ynghylch gweithredu **argymhelliad 7**, gan gynnwys pa waith a wnaed i archwilio opsiynau ar gyfer defnyddio systemau TGCh i wella'r broses o rannu gwybodaeth.

Safonau iechyd meddwl

Mae **argymhelliad 10**, a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru, yn galw am eglurder ynghylch sut y bydd cynnydd yn erbyn y flaenoriaeth yn y cytundeb Partneriaeth mewn perthynas ag iechyd meddwl yn cael ei fonitro, gan gynnwys sut y bydd cyfraniad y safonau cenedlaethol newydd yn cael ei asesu ac a yw'r dull 'safon genedlaethol' yn cynnig unrhyw ddysgu ar gyfer mynd ati i ddarparu gofal iechyd neu gymdeithasol arall yn yr ystad ddiogeledd yng Nghymru. Yn eich ymateb, fe wnaethoch chi nodi mai'r bwriad oedd gweithredu'r safonau newydd dros gyfnod o 12 mis, gan ddechrau yn 2022. Fe ddywedoch chi, lle y bo'n briodol, y byddai'r un dangosyddion yn cael eu defnyddio i fonitro mynediad at wasanaethau a chanlyniadau iechyd meddwl mewn carchardai â'r rhai sy'n cael eu datblygu i'w defnyddio yn y set ddata graidd iechyd meddwl.

7. Rhowch ddiweddariad ar **argymhelliad 10**, gan gynnwys unrhyw oblygiadau sy'n deillio o'r oedi wrth ddatblygu a gweithredu'r set ddata graidd iechyd meddwl.

Darpariaeth ddiogel i gleifion mewnol

Mae **argymhelliad 11**, a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru, yn gofyn am wybodaeth am y strategaeth cleifion mewnol diogel a ddatblygwyd o dan y Cynllun Cyflawni diwygiedig Law yn Llaw at Iechyd Meddwl, gan gynnwys unrhyw welyau diogel ychwanegol a fyddai'n cael eu darparu o ganlyniad i hynny a sut y byddai'r effaith ar amseroedd aros yn cael ei monitro.

Yn eich ymateb i'r argymhelliad, fe wnaethoch chi nodi y byddai archwiliad o'r ddarpariaeth ddiogel bresennol ar gyfer cleifion mewnol yn cael ei gwblhau erbyn mis Hydref 2021, gan gynnwys argymhellion ynghylch gwasanaethau diogel iechyd meddwl cleifion mewnol i oedolion, plant a phobl ifanc. Hefyd, fe wnaethoch chi ymrwymo i ddatblygu strategaeth cleifion mewnol ddiogel i Gymru.

8. Pa gynlluniau sydd gennych i gyhoeddi'r archwiliad o'r ddarpariaeth ddiogel bresennol i gleifion mewnol? Os nad fydd yr archwiliad yn cael ei gyhoeddi, a wnewch chi rannu copi yn gyfrinachol gyda ni?
9. Rhowch y diweddaraf am y strategaeth ddiogel i gleifion mewnol Cymru, gan gynnwys pryd y caiff ei chyhoeddi.

Camddefnyddio sylweddau

Mae **argymhellion 12 a 13** ymwneud â chamddefnyddio sylweddau. Mae **argymhelliad 12** yn gofyn am eglurder ynghylch yr amserlenni a ragwelir ar gyfer datblygu'r llwybr clinigol safonol ar gyfer rheoli camddefnyddio sylweddau mewn carchardai a'r dull o ymgysylltu â rhanddeiliaid. Derbyniwyd yr argymhelliad hwn. Yn eich ymateb, fe wnaethoch chi esbonio mai'r nod oedd cyflwyno drafft terfynol o'r Fframwaith Triniaethau Camddefnyddio Sylweddau "Trin Troseddwyr" i'w gyflwyno i'r Gweinidog erbyn mis Rhagfyr 2021.

Mae **argymhelliad 13** gofyn am y diweddaraf am flaenoriaethau a chynllun gwaith grŵp yr Ymchwiliad at Wraidd Camddefnyddio Sylweddau/Iechyd Meddwl. Cafodd yr argymhelliad hwn ei dderbyn mewn egwyddor. Roedd eich ymateb yn egluro fod asoch fod y grŵp yr Ymchwiliad at Wraidd

Camddefnyddio Sylweddau/Iechyd Meddwl yn diweddarau ei gynllun gwaith, a'i fod wedi ymrwymo i roi diweddariad erbyn mis Mawrth 2022, gan gynnwys trefniadau monitro arfaethedig.

10. Rhowch ddiweddariad am y Fframwaith Triniaethau Camddefnyddio Sylweddau "Trin Troseddwy", gan gynnwys a yw Gweinidogion wedi'i gymeradwyo a phryd y caiff ei gyhoeddi.
11. Rhowch ddiweddariad am waith grŵp yr Ymchwiliad at Wraidd Camddefnyddio Sylweddau/Iechyd Meddwl, gan gynnwys ei flaenoriaethau a'i gynllun gwaith, a sut yr eir ati i fonitro cynnydd o ran dileu rhwystrau sy'n wynebu carcharorion a chyn-droseddwy'r sydd â phroblemau camddefnyddio sylweddau a materion iechyd meddwl sy'n cyddigwydd, sy'n ceisio cael gafael ar gymorth yn y carchar neu ar ôl cael eu rhyddhau.

Cyllid ar gyfer darparu gofal iechyd

Mae **argymhelliad 22** yn galw ar Lywodraeth Cymru i weithio drwy'r Grŵp Goruchwylio Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai i goladu, adolygu a chyhoeddi gwybodaeth am gostau darparu gofal iechyd ar draws carchardai yng Nghymru. Derbyniwyd yr argymhelliad. Yn yr ymateb, fe wnaethoch chi esbonio y gofynnwyd yn wreiddiol am wybodaeth gan fyrddau iechyd yn gynnar yn 2020, ond bod y pandemig wedi gohirio'r gwaith hwn. Fe wnaethoch chi ychwanegu y byddech yn gofyn am ddiweddariad gan y byrddau iechyd perthnasol erbyn diwedd mis Tachwedd 2021.

12. A fydddech cystal â rhoi diweddariad ynghylch pryd yr ydych yn disgwyl bod mewn sefyllfa i gyhoeddi gwybodaeth am gostau darparu gofal iechyd ar draws carchardai yng Nghymru, a sut y caiff y wybodaeth hon ei defnyddio i hwyluso meincnodi a rhannu arfer gorau.

Dangosyddion perfformiad cenedlaethol

Mae **argymhelliad 24** yn galw am eglurder ynghylch yr amserlenni ar gyfer ailddechrau'r gwaith ar ddatblygu set o ddangosyddion perfformiad cenedlaethol, nodi erbyn pryd y mae'n disgwyl i'r dangosyddion fod ar waith, a sut a phryd y bydd perfformiad yn erbyn y dangosyddion yn cael ei adrodd a'i gyhoeddi. Derbyniwyd yr argymhelliad, ac mae eich ymateb yn nodi y byddai set ddrafft o ddangosyddion yn cael ei datblygu dros y deuddeg mis nesaf, gan adrodd ar berfformiad a chyhoeddi hynny bob 12 mis wedi hynny.

13. A allwch chi ddweud wrthym a yw'r dangosyddion drafft bellach wedi'u datblygu, pryd y caiff y dangosyddion eu cyhoeddi, a phryd y mae disgwyl i'r adroddiad blynyddol cyntaf gael ei gyhoeddi.

Argymhellion eraill

Wrth ymateb i adroddiad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon, cytunodd Llywodraeth Cymru i ysgrifennu at y Pwyllgor presennol gyda'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch **argymhellion 11, 14, 20, 23 a 24**.

14. Byddem yn ddiolchgar pe gallech roi diweddariadau ar yr argymhellion hynny, gan gynnwys gwybodaeth am y camau sydd wedi'u cymryd, unrhyw gamau sydd ar y gweill, a, lle bo'n briodol, manylion adnoddau cysylltiedig, amserlenni cynlluniedig, a sut mae effaith a chanlyniadau camau gweithredu a gwariant wedi cael eu gwerthuso a'u mesur (neu sut bydd hyn yn digwydd).
15. Hefyd, rhowch ddiweddariad ar gynnydd o ran gweithredu unrhyw argymhellion yn yr adroddiad nad yw'n cael ei drafod mewn rhan arall o'r cais hwn (**argymhellion 8, 15, 21 a 26**).

